

Ірина Баковецька - поетична етно-діва поліського розливу

«Write, tomboy, write, або Якби Бенксі жив у місті Ра» - таку назву має нова книжка рівненської письменниці Ірини Баковецької. А позаяк видання вийшло в усіх смислах незвичайне, то і презентація відбулася у відповідному струмені – у формі арт-перформанса. Захід, що відбувся у виставковій залі спілки художників Рівненщини, в оточенні металевих скульптур Романа Велігурського, об'єднав представників багатьох сфер мистецтва області - літераторів.

Свою нову збірку поезій Ірина називає «особливою дитиною». Каже, виношувала її, обдумувала і передумувала близько трьох років. І ось нарешті, завдяки підтримці міського управління культури і його начальника Тараса Максименка, якого вже встигли назвати хрещеним батьком цієї поетичної збірки, вона нарешті побачила світ. І одразу – вразила, здивувала і полонила... Беручи її до рук, тут же розумієш, що це не звичайна збірка поезій, а, як влучно помітив-пожартував знаний столичний літератор, поет і видавець Сергій Пантюк, «справжня Тора сучасної української літератури».

- Книжка дійсно нестандартна і навіть дещо революційна, - зізнається сама авторка. – Бо, по-перше, вона відкривається і читається навпаки - ззаду наперед. А по-друге, дуже «нашпигована» соціальною проблематикою. Тут багато міфологічних, релігійних, трансцендентно-язичницько-християнських моментів, тому, можливо, цей аспект вмонтувався і в побудову книги.

Взагалі ж поетка вважає, що в сучасному суспільстві мають право на існування не тільки речі класичні та канонічні, але й неостиль також має посісти свою достойну нішу.

Крім цього, незвичайний формат книги, де нумерація сторінок починається з кінця, а зміст розміщено на початку, Ірина Баковецька пояснює і суто практичним мотивом. Мовляв, за її спостереженнями, з десятка людей, в яких авторка цікавилася, майже всі сказали, що починають читати книги ззаду наперед. Тож для сучасного читача поезії це доволі актуальний підхід.

До збірки «Write, tomboy, write, або Якби Бенксі жив у місті Ра» увійшли близько 30 етно-авангардистських вербально-звукових текстів. Саме так поетеса характеризує свої вірші, в яких поєднано поетичну та музичну складові, власні відчуття та соціальні мотиви, трансформовані у кетч традиції народної культури та неформат світоглядних позицій авторки. Тут вчуваються автентичні голоси наших предків, їхні плачі і голосіння, сильне жіноче начало та глибока неосаяжність підсвідомого. І разом із тим її поезію називають стильною, авангардною та надсучасною, такою що прочитується далеко не з першого разу, а з рядками лише затягує у

вир глибоких внутрішніх філософій та сакральних екзистенцій авторки.

Щодо змісту книжки, то спрощено його можна охарактеризувати одним рядком із анотації: «Революційне бачення різних аспектів сучасного життя крізь призму поліського автентизму». А втім, її треба не просто читати, її треба слухати. Адже, як зазначила керівник Молодіжної платформи РОО НСПУ рівненська поетка Тата Рівна (Тетяна Сладковська), поезія Ірини Баковецької - це передовсім аудіопоезія.

- Інколи її потрібно і два, і три рази перечитати, тому що тут багато чого зашифровано, вона певним чином інтелектуальна, здається, слова часто підібрані десь на інтуїтивному, емоційному рівні, зустрічається поєднання специфічних рим... Інколи не одразу розумієш, про що, власне, йдеться. Для аудіопоезії це абсолютно нормально. Але коли ти чуєш цю поезію, розумієш, що це дійсно унікально, це глибокий, прекрасний, стильний продукт. І особисто у мене велика гордість за цю книжку.

Тетяна Сладковська також відзначила, що ця книжка певною мірою відкриває нову епоху в сучасному літературному житті Рівненщини. Вона є своєрідною рекламою, банером молоді команди обласної спілки письменників. І її не соромно представити будь-де у світі.

- Це справжній, перший наш рівненський, унікальний арт-бук. Але класичний арт-бук – це книжка одного вірша, а в Ірини тут кожен вірш – це арт-бук. Завдяки тому що вони оформлені у своєму власному стилі, окремими шрифтами, які не повторюються – тобто кожен вірш має своє вбрання, це дає можливість читачеві глибше зануритися у кожний текст. Ви відкриваєте і одразу бачите, де ви – на війні чи на балу... І філософія та наповнення самої книжки дуже перегукуються з візуальним оформленням. Кому ми її не показуємо, всі кажуть: класно, це рівень. А коли ще відкривають і починають читати...

Говорячи про свою творчість, сама Ірина Баковецька зізнається, що розривається між двома світами -десь на межі літератури і суспільства, сподіваючись, що колись вони таки порозуміються.

- Це ніби творчість про суспільство, але література в суспільство ще якось не може влитись повністю. Це є література, але, власне, суспільство тут не може абстрагуватися і відійти від своїх норм. Тобто я себе уявляю ніби між двох дверей, в які намагаюся запахатися, і мене роздирає з обох боків. Хто переможе, поки не знаю...

Щодо музичної складової у творчості, певною мірою Ірина пояснює це музичною освітою, яку одержала на хоровому відділенні Рівненського інституту культури. Каже, співала колись навіть у церковному хорі разом із Сергієм Туровичем, лідером рок гурту «Земля живих», що є нині її побратимами по нестандартному мисленню та нестандартній музиці. Музикант також завітав на презентацію книжки і не лише як гість: таким собі літературно-музичним дуплетом Баковецька і Турович

вишиваному «мішку», пов'язавши голову хустиною.

- Ну, думаю, якимись літературними фішечками я ту публіку аж ніяк не здивую, тут он і Іван Федорович Драч сидить, а це авангардист ще той... Якусь еротичну лірику читати з таким животом - теж не дуже правильно. Ну, думаю, заспіваю їм. І хоча народний спів трошки важкуватий – тут і народити не довго, я таки ризикнула. І почала читати в етностилі свій соціальний вірш «Ой на Покрову браття по крові...». І реакція дійсно була досить неординарна: як кажуть, уловила хвилю... - напівжартома розповідає Ірина. Так вперше при столічній аудиторії прозвучали її етно-вірші та народилася ідея особистої літературно-творчої етно-структури.

Сьогодні Ірина Баковецька має чимало шанувальників своєї творчості. На презентацію у Рівному привітати голову обласної спілки письменників із знаковою подією прийшли друзі та колеги, чиновники від культури, журналісти та представники рівненського політикуму, що також захоплюються творчістю неординарної

- Ми вирішили якось зреагувати, тому що письменники реагують на війну, на проблематику в сфері політики, екології, самогубства... А от якось не було реакції митців на те, що відбувається в контексті бурштинокопання, оскільки це не тільки екологічна, матеріальна, соціальна проблема, це ще й проблема нашої свідомості, - пояснює Ірина Баковецька.

Цікаво, що фоновим доповненням змісту презентованого видання виступили фотороботи рівненських митців Олени Сергєєвої та її чоловіка Ігоря Проценка. Між поетичних рядків проступає архітектурне обличчя старого Рівного, зображене на світлинах фотомитців. Побачивши їхні роботи у Фейсбукці, Ірина запропонувала використати їх в оформленні власної книжки.

- Ми тут фонові, але таким чином на сторінках книжки проглядає міська тематика – архітектурними фрагментами, якимись старими дверима, щілинками, дахами, димарями, замочками, - розповідає Олена

літературно-музичним дуетом Ірина Баковецька і гурту «Гурби» вдалили «по нервах» присутніх оригінальним виконанням етно-віршів поетеси, залишивши в залі дивний післясмак авангардного мистецького синкретизму... До слова, це вже не перший експеримент поетеси в царині рок-музики – до цього вже був спільний проект з учасниками рок-гурту The Crabs у форматі «український чоловічо-жіночий етно-рок».

Ірина Баковецька розповідає, що поєднання у власній творчості двох стихій – музики і літератури - виникло саме на основі етно-напряму, вплетення у вірші національного музичного коріння. Близько трьох років тому їй довелося презентувати у Києві свою поезію. Тоді Ірина перебувала на восьмому місяці вагітності (поетка є мамою трьох чарівних донечок) і, поміркуювши, чим би то здивувати столичну публіку, приїхала на презентацію в колоритному образі «поліщучки» - у чорно-червоному

костюмі, що також захищає її від творчих неординарностей поетеси. А начальника міського управління культури Тараса Максименка творча атмосфера презентації навіть надихнула власні вірші прочитати.

Під час перформансу Ірина також розповідала про творчі здобутки спілки і колег по цеху, і звичайно, виконувала власні поезії. Звучали і «Гурби», і «Нахтігаль», і «Жінка з крилами», і «Колисанка», і «Гойдалки», і «Бурштинова казка»... Гостро переймаючись соціальними проблемами сучасності, Ірина Баковецька у своїй творчості не змогла обійти і бурштинову тематику, характерну болючу проблему рідного краю. Якось в один момент рівненські письменники почали говорити про бурштинокопачів і їхню «світлу сонячну» долю, здійнявши шум в літературних колах. Так народилася поезія «Love is», яка потрапила до альманаху «Книга з поліських клондайків, або Денники літературних бурштинокопачів».

дахами, димарями, замочками», розповідає Єлена Сергеева, фотомитець та художниця, що працює у техніці крапкової графіки. – Так творчість перетікає у різні форми, шириться, додаються образи, натхнення... і народжуються чудові, глибокі і сильні книжки.

Мистецьке подружжя побажало письменниці вдалої подорожі її книжки до читачів і подякували за можливість зробити невеличку виставку власних робіт. Адже ті світлини, що не увійшли до книжки, були представлені в контексті презентації.

Книжка Ірини Баковецької була видана в рамках Програми підтримки книговидання місцевих авторів та популяризації української книги в місті Рівному на 2016-2020 роки.

**Ангеліна НЕПОМНЯЩА,
фото - Олександр БЕРЕСТЯНИЙ**

